

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (dešimtoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. gegužės 18 d.*

„Valstybės pagalba – Vokietijos oro transporto rinka – Vokietijos *Condor Flugdienst* suteikta paskola – Sprendimas pripažinti pagalbą suderinama su vidaus rinka – SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktas – Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti – Vidiniai sunkumai, kylantys ne dėl sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje – Per dideli sunkumai, kad grupė galėtų juos pati įveikti – Rizika, kad bus sutrikdytas svarbios paslaugos teikimas“

Byloje T-577/20

Ryanair DAC, įsteigta Sordse (Airija), atstovaujama advokatų E. Vahida, F.-C. Laprèvote, V. Blanc, S. Rating ir I.-G. Metaxas-Maranghidis,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą L. Flynn ir V. Bottka,

atsakovę,

palaikomą

Condor Flugdienst GmbH, įsteigtą Noi Izenburge (Vokietija), atstovaujamą advokatų A. Birnstiel ir S. Blazek,

įstojusios į bylą šalies,

BENDRASIS TEISMAS (dešimtoji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro pirmininkas A. Kornezov (pranešėjas), teisėjai E. Buttigieg, K. Kowalik-Bańczyk, G. Hesse ir D. Petrлік,

posėdžio sekretorius I. Pollalis, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

įvykus 2021 m. gruodžio 7 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: anglų.

priima šį

Sprendimą

- 1 SESV 263 straipsniu grindžiamu ieškiniu ieškovė *Ryanair DAC* prašo panaikinti 2019 m. spalio 14 d. Komisijos sprendimą C(2019) 7429 *final* dėl valstybės pagalbos SA.55394 (2019/N) – Vokietija – Sanavimo pagalba *Condor* (OL C 294, 2020, p. 3, toliau – ginčijamas sprendimas).

I. Ginčo aplinkybės

- 2 Įstojusi į bylą šalis *Condor Flugdienst GmbH* (toliau – *Condor*) yra užsakomuosius skrydžius vykdanči oro transporto bendrovė, turinti buveinę Noi Izenburge (Vokietija). Ji teikia oro transporto paslaugas kelionių organizatoriams, vykdydama skrydžius iš Frankfurto, Diuseldorfo, Miuncheno ir Hamburgo (Vokietija) oro uostų, daugiausiai dėmesio skirdama laisvalaikio kelionių rinkai. Šios bylos faktinių aplinkybių atsiradimo metu 100 % įstojusios į bylą šalies akcijų priklausė *Thomas Cook Group plc* (toliau – *Thomas Cook* grupė).
- 3 2019 m. rugsėjo 23 d. *Thomas Cook* grupė buvo likviduota teismo sprendimu ir nutraukė savo veiklą.
- 4 Todėl 2019 m. rugsėjo 25 d. įstojusi į bylą šalis savo ruožtu turėjo prašyti iškelti bankroto bylą.
- 5 Tą pačią dieną Vokietijos Federacinė Respublika pranešė Europos Komisijai apie įstojusios į bylą šalies sanavimo pagalbos priemonę 380 mln. EUR paskolos, kurią suteikė *Kreditanstalt für Wiederaufbau* (Valstybinis plėtros bankas), kartu su 50 % garantija, kurią suteikė Heseno federalinė žemė (Vokietija) ir 100 % garantija, kurią suteikė Vokietijos federacinė valstybė, forma (toliau – nagrinėjama priemonė).
- 6 Nagrinėjama priemonė taikoma tik šešioms mėnesiams ir ja siekiama išlaikyti veikiančią oro transportą ir apriboti neigiamas pasekmes įstojusiai į bylą šaliai, jos keleiviams ir darbuotojams likvidavus patronuojančiąją bendrovę, leidžiant jai tęsti veiklą, kol ji sudarys susitarimą su savo kreditoriais ir kol bendrovė bus parduota.
- 7 2019 m. spalio 14 d. Komisija, nepradėjusi SESV 108 straipsnio 2 dalyje numatytos oficialios tyrimo procedūros, priėmė ginčijamą sprendimą, jame padarė išvadą, kad nagrinėjama priemonė yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ir kad ji suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą ir gaires dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 249, 2014, p. 1, toliau – gairės).

II. Šalių reikalavimai

- 8 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:
 - panaikinti ginčijamą sprendimą,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

9 Komisija ir įstojusi į bylą šalis Bendrojo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

III. Dėl teisės

10 Grįsdama ieškinį ieškovė remiasi penkiais pagrindais, susijusiais, pirma, su gairių 22 punkto pažeidimu, antra, jų 44 punkto b papunkčio pažeidimu, trečia, šių gairių 74 punkto pažeidimu, ketvirta, jos procesinių teisių pažeidimu ir, penkta, pareigos motyvuoti pažeidimu.

A. Dėl priimtumo

- 11 Ieškovė tvirtina turinti teisę pareikšti ieškinį kaip „suinteresuotoji šalis“, kaip tai suprantama pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį, ir kaip „suinteresuotoji šalis“, kaip tai suprantama pagal 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/1589, nustatančio išsamias SESV 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015, p. 9), 1 straipsnio h punktą; tai leidžia jai pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo, priimto nepradėjus oficialios tyrimo procedūros, panaikinimo, siekiant apginti savo procesines teises.
- 12 Komisija ir įstojusi į bylą šalis neginčia ieškinio priimtumo.
- 13 Reikia priminti, kad, kai Komisija, kaip šiuo atveju, priima sprendimą nepateikti prieštaravimų pagal Reglamento Nr. 2015/1589 4 straipsnio 3 dalį, ji pripažįsta ne tik tai, kad priemonė yra suderinama su bendrąja rinka, bet ir netiesiogiai atsisako pradėti SESV 108 straipsnio 2 dalyje ir šio reglamento 6 straipsnio 1 dalyje numatytą oficialią tyrimo procedūrą (pagal analogiją žr. 2011 m. spalio 27 d. Sprendimo *Austrija / Scheucher-Fleisch ir kt.*, C-47/10 P, EU:C:2011:698, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Jei atlikusi preliminarų tyrimą Komisija konstatuoja, kad dėl priemonės, apie kurią pranešta, suderinamumo su vidaus rinka kyla abejonių, ji privalo pagal Reglamento Nr. 2015/1589 4 straipsnio 4 dalį priimti sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą, numatytą EB 108 straipsnio 2 dalyje ir šio reglamento 6 straipsnio 1 dalyje. Pastarojoje nuostatoje numatyta, jog tokiam sprendime atitinkamos valstybės narės ir kitų suinteresuotųjų šalių prašoma pateikti pastabas per nustatytą laikotarpį, kuris paprastai yra ne ilgesnis kaip vienas mėnuo (pagal analogiją žr. 2011 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Komisija / Kronoply ir Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 46 punktą).
- 14 Kai oficialios tyrimo procedūros nepradedama, suinteresuotosios šalys, kurios būtų galėjusios pateikti savo pastabas vykstant šiam antrajam etapui, šios galimybės neturi. Siekiant ištaisyti šį trūkumą joms pripažįstama teisė Europos Sąjungos teisme ginčyti Komisijos sprendimą nepradėti oficialios tyrimo procedūros. Taigi, ieškinys, kuriuo prašoma panaikinti SESV 108 straipsnio 3 dalimi grindžiamą sprendimą ir kurį pareiškia suinteresuotoji šalis, kaip tai suprantama pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį, yra priimtinas, jei šį ieškinį pareiškęs asmuo siekia apginti pastaroje nuostatoje jam suteiktas procesines teises (žr. 2010 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *NDSHT / Komisija*, C-322/09 P, EU:C:2010:701, 56 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 15 Be to, atsižvelgiant į Reglamento 2015/1589 1 straipsnio h punktą, su pagalbos gavėju konkuruojanti įmonė neginčijamai yra viena iš „suinteresuotųjų šalių“, kaip tai suprantama pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį (žr. 2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland ir kt. / Komisija*, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 50 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 16 Šiuo atveju neginčijama, kad tarp ieškovės ir įstojusios į bylą šalies egzistuoja, nors ir riboti, konkurenciniai santykiai. Ieškovė tvirtino, ir jai nebuvo prieštarauta, kad ji teikia oro susisiekimo paslaugas Vokietijoje daugiau kaip 20 metų, kad 2019 m. ji iš Vokietijos ar į šią šalį pervežė 19 milijonų keleivių ir kad ji užima 9 % Vokietijos keleivių oro transporto rinkos, o tai reiškia, kad ji yra antra pagal dydį oro transporto bendrovė Vokietijoje. Ieškovė taip pat pabrėžė, kad jos 2020 m. vasaros skrydžių tvarkaraštis, parengtas prieš prasidedant COVID-19 pandemijai, apėmė 265 maršrutus iš 14 Vokietijos oro uostų. Be to, ginčijamo sprendimo 7 punkte Komisija konstatavo, kad tam tikrus įstojusios į bylą šalies vykdomus skrydžių maršrutus vykdė ir ieškovė ir kad šios oro transporto bendrovės konkuravo tarpusavyje dėl vietų pardavimo tiesiogiai galutiniams klientams. Todėl, nors vietų pardavimas sudaro tik nedidelę įstojusios į bylą šalies pardavimų dalį, neginčijama, kad ji dėl jų konkuruoja su ieškove.
- 17 Vadinas, ieškovė yra suinteresuotoji šalis, turinti interesą užtikrinti iš SESV 108 straipsnio 2 dalies kylančių savo procesinių teisių apsaugą.
- 18 Taigi, ieškinį reikia pripažinti priimtinu tiek, kiek ieškovė remiasi jos procesinių teisių pažeidimu.
- 19 Vadinas, ketvirtasis pagrindas, kuriuo aiškiai siekiama, kad būtų užtikrintos ieškovės procesinės teisės, yra priimtinas.
- 20 Be to, reikia priminti, kad siekdama įrodyti jos procesinių teisių pažeidimą dėl abejonių, kurių ginčijama priemonė turėjo sukelti dėl suderinamumo su vidaus rinka, ieškovė turi teisę remtis argumentais, kuriais siekiama įrodyti, kad Komisijos padaryta išvada dėl šios priemonės suderinamumo su vidaus rinka yra klaidinga, o tai *a fortiori* įrodo, jog vertinant šios priemonės suderinamumą su vidaus rinka Komisijai turėjo kilti abejonių. Taigi, Bendrasis Teismas turi teisę išnagrinėti ieškovės ieškinio pirmajame, antrajame ir trečiajame pagrinduose pateiktus argumentus dėl esmės, į kuriuos ji daro nuorodą savo ketvirtajame pagrinde, kad patikrintų, ar jais galima pagrįsti ieškovės aiškiai suformuluotą pagrindą, susijusį su kilusiomis abejonėmis, pateisinančiomis SESV 108 straipsnio 2 dalyje numatytos procedūros pradėjimą (šiuo klausimu žr. 2013 m. birželio 13 d. Sprendimo *Ryanair / Komisija*, C-287/12 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:395, 57–60 punktus ir 2019 m. gegužės 6 d. Sprendimo *Scor / Komisija*, T-135/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:287, 77 punktą).
- 21 Kalbant apie penktąjį pagrindą, grindžiamą pareigos motyvuoti pažeidimu, pažymėtina, kad pareigos motyvuoti nesilaikymas priskirtinas prie esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimo ir yra su viešąja tvarka susijęs pagrindas, kurį Sąjungos teismas turi iškelti *ex officio* ir kuris nėra susijęs su ginčijamo sprendimo teisėtumu iš esmės (šiuo klausimu žr. 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija / Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 67–72 punktus).

B. Dėl esmės

- 22 Pirmiausia reikia išnagrinėti ketvirtąjį ieškinio pagrindą.

1. Dėl ketvirtąjį ieškinių pagrindų, grindžiamų ieškovės procesinių teisių pažeidimu

- 23 Ketvirtajame ieškinių pagrindų ieškovė teigia, kad trys požymiai, susiję su ginčijamo sprendimo turiniu, atitinkantys tris pirmuosius ieškinių pagrindus, įrodo, jos nuomone, abejones, kurių Komisija turėjo turėti atlikdama preliminarių nagrinėjamos priemonės tyrimą.
- 24 Pirmiausia reikia priminti principus, reglamentuojančius sprendimo nepateikti prieštaravimų teisėtumo kontrolę pagal SESV 263 straipsnį, prieš nagrinėjant ieškovės pateiktą įrodymų visetą.

a) Taikomi principai

- 25 Remiantis jurisprudencija, tuo atveju, kai Komisija, atlikusi pirminį tyrimą pagal SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą, negali įsitikinti, kad atitinkama valstybės pagalbos priemonė nėra „pagalba“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, o jeigu kvalifikuojama kaip pagalba, kad ji suderinama su SESV, arba jei taikydama šią procedūrą negali įveikti didelių sunkumų, kilusių vertinant atitinkamos priemonės suderinamumą su vidaus rinka, ji privalo pradėti SESV 108 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą ir šiuo atžvilgiu neturi diskrecijos (šiuo klausimu žr. 2005 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, C-400/99, EU:C:2005:275, 47 punktą). Be to, šią pareigą aiškiai patvirtina kartu aiškinamos Reglamento Nr. 2015/1589 4 straipsnio 4 dalies ir 15 straipsnio 1 dalies nuostatos (2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *British Aggregates / Komisija*, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 113 punktas).
- 26 Šiuo klausimu Reglamento 2015/1589 4 straipsnyje nurodyta, kad jeigu priemonė, apie kurią pranešė atitinkama valstybė narė, iš tikrųjų yra pagalba, „abejonių“ dėl šios priemonės suderinamumo su vidaus rinka buvimas ar nebuvimas leidžia Komisijai po jo pirminio patikrinimo nuspręsti, ar reikia pradėti oficialią tyrimo procedūrą.
- 27 Reglamento 2015/1589 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse įtvirtinta „abejonių“ sąvoka yra objektyvaus pobūdžio. Tokių abejonių egzistavimas turi būti nustatytas objektyviai tiek iš ginčijamo akto priėmimo aplinkybių, tiek iš jo turinio, susiejant sprendimo motyvus su įrodymais, kurių Komisija galėjo turėti tuo metu, kai buvo priimtas sprendimas dėl ginčijamos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka. Darytina išvada, kad Bendrojo Teismo vykdoma teisėtumo kontrolė, susijusi su abejonių buvimo nustatymu, dėl savo pobūdžio aprėpia daugiau nei vien patikrinimą, ar nepadaryta akivaizdžios vertinimo klaidos (šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom / Komisija*, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 63 punktą ir 2012 m. liepos 10 d. Sprendimo *Smurfit Kappa Group / Komisija*, T-304/08, EU:T:2012:351, 80 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Informacija, kurią Komisija „galėjo turėti“, yra ta informacija, kuri atrodė reikšminga atliekant vertinimą ir kurią ji galėjo gauti pateikusi prašymą per pirminį patikrinimą (šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Komisija / Frucona Košice*, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 71 punktą). Nors Komisijai gali reikėti, atsižvelgiant į aplinkybes, atlikti ne tik jai pateiktų duomenų apie faktines ir teises aplinkybes tyrimą, Komisija neprivalo savo iniciatyva ir, nesant jokių požymių, ieškoti bet kokios informacijos, galinčios tyrėti ryšį su jos nagrinėjama byla, net jeigu tokią informaciją galima rasti viešojoje erdvėje (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Achemos Grupė ir Achema / Komisija*, C-847/19 P, EU:C:2021:343, 49 ir 50 punktus ir 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija / Tempus Energy ir Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 45 punktą).
- 28 Ieškovė turi įrodyti, kad kilo abejonių, o tai ji gali padaryti nurodydama nuoseklių požymių visetą (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *HH Ferries ir kt. / Komisija*, T-68/15, EU:T:2018:563, 63 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

29 Atsižvelgiant būtent į šią jurisprudenciją reikia išnagrinėti ieškovės argumentus, kuriais ji siekia įrodyti, kad egzistavo abejonių, dėl kurių Komisija turėjo pradėti oficialią tyrimo procedūrą.

b) Dėl požymio, susijusio su gairių 22 punkto pažeidimu

30 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija nesilaikė gairių 22 punkto, o tai rodo, kad kilo abejonių dėl nagrinėjamos priemonės suderinamumo su vidaus rinka.

31 Gairių 22 punkte numatyta:

„Didesnei verslo grupei priklausančiai arba jos perimtai bendrovei pagalba pagal šias gaires paprastai negali būti teikiama, išskyrus atvejus, kai galima įrodyti, kad bendrovės sunkumai yra vidiniai ir jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas ir kad sunkumai yra per dideli, kad grupė juos įveiktų pati. <...>“

32 Pasak ieškovės, gairių 22 punkte numatytos trys atskiros ir kumuliacinės sanavimo pagalbos suteikimo grupei priklausančios sąlygos, t. y. pirma, sunkumai turi būti vidiniai, antra, jie neturi būti sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas ir, trečia, sunkumai turi būti per dideli, kad grupė juos įveiktų pati. Ieškovė mano, kad Komisija klaidingai teisiškai aiškino šį punktą, nes manė, jog nurodytos dvi pirmosios sąlygos yra tik viena sąlyga, kurią reikia suprasti taip, kad pagalbos gavėjo sunkumai turi būti vidiniai, jeigu jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas.

33 Be to, ieškovės teigimu, šioje byloje netenkinama nė viena gairių 22 punkte nurodyta sąlyga.

34 Komisija ir įstojusi į bylą šalis ginčija ieškovės argumentus.

35 Pirmiausia reikia pažymėti, kad neginčijama, jog įstojusi į bylą šalis, kuri yra nagrinėjamos priemonės naudos gavėja, ginčijamo sprendimo priėmimo dieną priklausė grupei, kaip tai suprantama pagal gairių 22 punktą. Todėl reikia išnagrinėti, ar Komisijai turėjo kilti abejonių dėl to, ar tenkinamos kitos minėtame 22 punkte nurodytos sąlygos.

1) Dėl klausimo, ar įstojusios į bylą šalies sunkumai yra vidiniai ir nekyla dėl sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje

36 Kaip matyti iš šio sprendimo 32–34 punktų, šalys nesutaria tiek dėl gairių 22 punkto aiškinimo, tiek dėl jo taikymo šioje byloje.

37 Taigi, reikia vieną po kito išnagrinėti šiuos du klausimus.

i) Dėl gairių 22 punkto aiškinimo

38 Ieškovės teigimu, gairių 22 punkte konkrečiai numatytos dvi atskiros ir viena nuo kitos nepriklausomos sąlygos, t. y. pirma, pagalbos gavėjo sunkumai turi būti vidiniai ir, antra, tie sunkumai neturi būti sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas. Komisijos ir įstojusios į bylą šalies nuomone, tai yra tik viena ir ta pati sąlyga, kuri turi būti suprantama taip, kad pagalbos gavėjo sunkumai turi būti laikomi vidiniais, jeigu jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas.

- 39 Pagal suformuotą jurisprudenciją aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (žr. 2005 m. birželio 7 d. Sprendimo *VEMW ir kt.*, C-17/03, EU:C:2005:362, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 40 Pirma, kalbant apie gairių 22 punkto formuluotę, reikia priminti, kad Sąjungos teisės aktai surašomi keliomis kalbomis ir kad įvairios kalbinės versijos yra vienodai privalomos, todėl Sąjungos teisės nuostatos aiškinimas reikalauja palyginti jos kalbines versijas (1982 m. spalio 6 d. Sprendimo *Cilfit ir kt.*, 283/81, EU:C:1982:335, 18 punktas ir 2005 m. spalio 6 d. Sprendimo *Sumitomo Chemical ir Sumika Fine Chemicals / Komisija*, T-22/02 ir T-23/02, EU:T:2005:349, 42 punktas).
- 41 Šiuo klausimu visų pirma reikia pažymėti, kad daugelyje kalbinių versijų šalutinio sakinio sintaksė „išskyrus atvejus, kai galima įrodyti, kad bendrovės sunkumai yra vidiniai ir jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas ir kad sunkumai yra per dideli, kad grupė juos įveiktų pati“ susideda iš dviejų dalių, kartais atskirtų kableliu: „išskyrus tuos atvejus, kai galima įrodyti, kad [pirma sąlyga] ir kad [antra sąlyga]“. Jungtuko „kad“ pakartojimas rodo, jog yra dvi sąlygos: pirmoji, esanti po pirmojo „kad“, susijusi su tuo, kad naudos gavėjo sunkumai turi būti vidiniai ir jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas, o antroji – po antrojo „kad“, susijusi su tuo, kad tie sunkumai turi būti per dideli, kad grupė juos įveiktų pati. Taigi, ši pirmoji sąlyga yra viena ir ta pati sąlyga. Tokia sintaksinė struktūra pastebima, be kita ko, redakcijose čekų, anglų, prancūzų, kroatų, italų, maltiečių, nyderlandų, lenkų, portugalų, rumunų, slovakų ir slovėnų kalbomis.
- 42 Be to, reikia pažymėti, kad redakcijoje vokiečių kalba aiškiai nurodyta, kad „vidiniais“ laikytini sunkumai, kurie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas („wenn es sich bei den Schwierigkeiten des betreffenden Unternehmens nachweislich um Schwierigkeiten des Unternehmens selbst handelt, die nicht auf eine willkürliche Kostenverteilung innerhalb der Gruppe zurückzuführen sind“). Taip pat yra ir redakcijose graikų ir bulgarų kalbomis.
- 43 Šie pavyzdžiai rodo, kad, remiantis gairių 22 punkto formuluote daugelyje kalbinių redakcijų, naudos gavėjo sunkumai turi būti laikomi vidiniais, jeigu jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas.
- 44 Galiausiai, nors kai kurios kalbinės redakcijos yra ne tokios aiškios, reikia priminti, kad, esant neatitikimų tarp Sąjungos teisės teksto versijų dviem kalbomis, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą teisės akto, kurio dalis ji yra, struktūrą ir tikslus (šiuo klausimu žr. 1996 m. spalio 24 d. Sprendimo *Kraaijeveld ir kt.*, C-72/95, EU:C:1996:404, 28 punktą; 2000 m. vasario 24 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-434/97, EU:C:2000:98, 22 punktą ir 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, C-482/98, EU:C:2000:672, 49 punktą).
- 45 Antra, kalbant apie teisės akto, kuriame yra gairių 22 punktas, bendrą struktūrą ir tikslus, reikia priminti, kad šiame punkte įtvirtintos taisyklės tikslas, be kita ko, neleisti įmonių grupei elgtis taip, kad valstybė turėtų padengti išlaidas, skirtas vienai iš šiai grupei priklausančių įmonių sanuoti ar restruktūrizuoti, kai ši įmonė patiria sunkumų, o juos sukelia pati grupė dėl sutartinio sąnaudų paskirstymo jos viduje (šiuo klausimu žr. 2015 m. gegužės 13 d. Sprendimo *Niki Luftfahrt / Komisija*, T-511/09, EU:T:2015:284, 159 punktą).
- 46 Taigi, minėto 22 punkto tikslas – išvengti, kad įmonių grupė neperkeltų savo sąnaudų, skolų ar įsiskolinimų grupės įmonei, taip padarydama ją atitinkančią sanavimo pagalbos kriterijus, kurių kitu atveju ji neatitiktų. Kitaip tariant, minėtu 22 punktu siekiama užkirsti kelią valstybės

pagalbos taisyklių apėjimui pasinaudojant grupėje dirbtinai sukurtais mechanizmais. Vis dėlto šiuo punktu nesiekama į sanavimo pagalbos taikymo sritį neįtraukti grupei priklausančios įmonės vien dėl to, kad jos sunkumai kilo dėl sunkumų, su kuriais susidūrė likę grupės nariai ar kita grupės bendrovė, jeigu šie sunkumai nebuvo dirbtinai sukurti ar pagal susitarimą paskirstyti grupės viduje.

- 47 Pritarus ieškovės pateiktiems argumentams būtų ignoruojama finansinė tarpusavio pagalba įmonių grupės viduje, atgrasant sėkmingesnę grupės bendrovę nuo pagalbos kitai tos pačios grupės bendrovei, kuri susiduria su finansiniais sunkumais, nes priešingu atveju ji pati negalėtų pasinaudoti sanavimo pagalba, jei tie sunkumai paliestų ją pačią būtent dėl jos suteiktos tarpusavio pagalbos.
- 48 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad gairių 22 punkte esanti sakinio dalis, „išskyrus atvejus, kai galima įrodyti, kad bendrovės sunkumai yra vidiniai ir jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas“, apima vieną ir tą pačią sąlygą, kuri turi būti aiškinama taip, kad grupę sudarančios įmonės sunkumai turi būti laikomi vidiniais, jeigu jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo toje grupėje rezultatas.

ii) Taikymas šioje byloje nagrinėjamam atvejui

- 49 Pirma, ieškovė, remdamasi ginčijamo sprendimo 19 ir 57 punktais, tvirtina, kad įstojusios į bylą šalies sunkumai yra ne vidiniai, o išoriniai, t. y. jie visiškai sietini su priežastimis, kurias nulėmė *Thomas Cook* grupės vidaus organizavimas. Nepaisant šios bendrovės sunkumų, įstojusi į bylą šalis turėjo teigiamą balansą prieš sumokant palūkanas ir atskaitant mokesčius už savo veiklą laikotarpiu nuo 2017 m. iki 2019 m. Taigi, įstojusi į bylą šalis yra pelninga ir konkurencinga oro transporto bendrovė, kurią sunaikino patronuojančioji bendrovė. Antra, ieškovė tvirtina, kad įstojusios į bylą šalies sunkumai yra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas. Remiantis ginčijamo sprendimo 15 ir 57 punktais, didelė dalis per pastaruosius metus įstojusios į bylą šalies gautų pinigų buvo nukreipta į patronuojančiąją bendrovę siekiant sukurti bendrą lėšų fondą (*cash-pool*), o šią sistemą ieškovė laiko dirbtine ir priverstine.
- 50 Iš ginčijamo sprendimo 15–17, 80 ir 109 punktų matyti, kad įstojusios į bylą šalies sunkumus daugiausia lėmė *Thomas Cook* grupės likvidavimas, dėl kurio, be kita ko, buvo panaikintos kuriant bendrą lėšų fondą įstojusios į bylą šalies tai grupei suteiktos didelės paskolos, grupės tarpusavio finansavimo nutraukimas ir jos pagrindinio kliento, t. y. *Thomas Cook* grupės kelionių organizatorių, praradimas.
- 51 Pirma, šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip per teismo posėdį nurodė Komisija ir įstojusi į bylą šalis, o ieškovė tam neprieštaravo, bendrą lėšų fondo sukūrimas grupėje yra įprasta ir paplitusi praktika bendrovių grupių viduje. Toks lėšų sutelkimas veikia kaip grupės bankas, t. y. įvairios grupės bendrovės iš šio fondo gauna paskolas grupės viduje, prireikus grynaisiais, o jei turi grynųjų pinigų perteklių, padeda juos į bendrą fondą ir už tai iš jo gauna paskolą su palūkanomis. Šia sistema, kurią valdo šiuo tikslu įsteigtas grupės subjektas, siekiama palengvinti grupės finansavimą leidžiant grupės bendrovėms sutaupyti finansavimo išlaidų. Taigi, paprastai kiekviena grupės bendrovė tam tikru momentu gali pasinaudoti lėšų sutelkimo sistema ir gauti tiesioginę prieigą prie grupės grynųjų pinigų, tačiau, kita vertus, ji turi papildyti fondo lėšas, kai turi grynųjų pinigų perteklių.

- 52 Antra, kalbant konkrečiai apie *Thomas Cook* grupės lėšų sutelkimo sistemą, reikia pažymėti, kad, kaip tvirtina įstojusi į bylą šalis, o ieškovė šiuo klausimu jai neprieštarauja, ši sistema buvo įdiegta jau kelerius metus ir veikė daug anksčiau, nei grupei kilo sunkumų, todėl jos sukūrimas nelėmė sunkumų. Pavyzdžiui, įstojusi į bylą šalis pasinaudojo šia sistema 2016 m. dėl nepakankamo likvidumo, atsiradusio dėl sumažėjusios skrydžių į Turkiją paklausos.
- 53 Trečia, iš ginčijamo sprendimo 12 punkto, kuriame išvardijamos *Thomas Cook* grupės sunkumų priežastys, matyti, kad ši lėšų sutelkimo sistema nebuvo jų priežastis. Šie sunkumai atsirado dėl labai didelio įsiskolinimo, susijusio su įsigijimais ir veiklos nuostoliais, nedidelės veiklos Jungtinės Karalystės rinkoje apimčių ir diskusijų dėl „Brexit“, neigiamo grupės vykdomos restruktūrizacijos nušvietimo žiniasklaidoje ir grupės struktūrinio organizavimo trūkumų.
- 54 Nors ieškovė tvirtina, kad *Thomas Cook* grupės lėšų sutelkimo sistema buvo „dirbtinė, žalinga ar priverstinė“, konstatuotina, kad ji nepateikia jokių konkrečių įrodymų, galinčių pagrįsti šį argumentą.
- 55 Ketvirta, ieškovė kaltina Komisiją, kad ši neišnagrinėjo, ar susitarimas dėl įstojusios į bylą šalies ir *Thomas Cook* grupės lėšų sutelkimo buvo atliktas teisingai ir ar įvairių grupės bendrovių rizika buvo padalyta lygiomis dalimis.
- 56 Vis dėlto atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo 117–120 punktus, kuriuose apibendrinti ieškovės argumentai, išdėstyti Komisijai pateiktame skunde dėl nagrinėjamos priemonės, reikia konstatuoti, kad šiame skunde ji nesiskundė dėl neteisingai atlikto grupės lėšų sutelkimo. Iš šio sprendimo 27 punkte primintos jurisprudencijos matyti, kad Komisija neprivalo savo iniciatyva ir, nesant jokių požymių, ieškoti bet kokios informacijos, galinčios turėti ryšį su jos nagrinėjama byla, net jeigu tokią informaciją galima rasti viešojoje erdvėje. Todėl tokiomis aplinkybėmis, kaip šioje byloje, kurios apibendrintos šio sprendimo 52–55 punktuose, nesant jokių konkrečių priešingų požymių, darytina išvada, kad Komisija neprivalėjo savo iniciatyva dar tirti, ar lėšų sutelkimo sistema yra „teisinga“.
- 57 Penkta, ieškovė remiasi tuo, kad, kaip pažymėta ginčijamo sprendimo 57 punkte, įstojusios į bylą šalies lėšos buvo „dirbtinai išekvotos“, nes įstojusi į bylą šalis buvo priversta pervesti dideles pinigų sumas nuostolingai patronuojančiajai bendrovei. Vis dėlto reikia pažymėti, kad tame ginčijamo sprendimo 57 punkte tik apibendrinamos Vokietijos pastabos dėl Komisijai pateikto skundo, todėl joje nėra Komisijos teisinio vertinimo. Jis, be kita ko, yra pateiktas ginčijamo sprendimo 80 punkte. Iš šio punkto, skaitomo kartu su ginčijamo sprendimo 15–17 punktais, matyti, kad, Komisijos nuomone, įstojusi į bylą šalis buvo iš esmės finansiškai sveika ir gyvybinga bendrovė ir kad jos finansiniai sunkumai kilo dėl patronuojančiosios bendrovės sunkumų, o ne dėl to, kad grupė sukūrė dirbtinę struktūrą, kuria siekta susilpninti įstojusią į bylą šalį.
- 58 Taigi, reikia konstatuoti, kad ieškovė neįrodė, jog yra abejonių dėl nagrinėjamos priemonės suderinamumo su gairių 22 punkte numatyta sąlyga, pagal kurią įstojusios į bylą šalies sunkumai yra vidiniai ir nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas.

2) *Dėl klausimo, ar įstojusios į bylą šalies sunkumai buvo pernelyg dideli, kad juos išspręstų pati grupė*

- 59 Ieškovė iš esmės tvirtina, kad Komisija ginčijamame sprendime neišnagrinėjo klausimo, ar *Thomas Cook* grupė galėjo iversti įstojusios į bylą šalies sunkumus, kaip reikalaujama gairių 22 punkte, ar ne. Ieškovės teigimu, tai, kad buvo pradėta *Thomas Cook* grupės likvidavimo

procedūra, nebūtinai reiškia, kad ji negalėjo išspręsti savo patronuojamosios bendrovės sunkumų, nes ji galėjo imtis įvairių priemonių, kaip antai įstojusios į bylą šalies pardavimo arba lėšų sutelkimo sistemos veikimo sustabdymo.

- 60 Pirma, reikia pažymėti, kad iš ginčijamo sprendimo 10–13 punktų matyti, jog *Thomas Cook* grupės, vienintelės įstojusios į bylą šalies akcininkės, finansinė padėtis priimant ginčijamą sprendimą buvo labai bloga. Ši grupė nutraukė savo veiklą 2019 m. rugsėjo 23 d., teismo sprendimu buvo likviduota, o jos skola siekė apie 1,7 milijardo svarų sterlingų (GBP) (maždaug 1,91 mlrd. eurų).
- 61 Taigi, pritariant Komisijai reikia konstatuoti, kad *Thomas Cook* grupė negalėjo išspręsti savo patronuojamosios bendrovės sunkumų, nes pati buvo likviduojama ir nutraukė visą veiklą.
- 62 Antra, iš ginčijamo sprendimo 26 punkto matyti, kad Komisija atsižvelgė į galimą įstojusios į bylą šalies pardavimą, dėl kurio nuo 2019 m. vasario mėn. vyko diskusijos su keliais suinteresuotais investuotojais ir kuris galėjo būti atliktas per tris–šešis mėnesius. Taigi, ieškovė negali kaltinti Komisijos, kad ši neišnagrinėjo *Thomas Cook* grupės galimybės išspręsti įstojusios į bylą šalies sunkumus, be kita ko, ją perleidžiant. Vis dėlto, kadangi ginčijamo sprendimo priėmimo dieną šios diskusijos dar nebuvo davusios rezultatų, savo vertinimo Komisija negalėjo grįsti būsimu ir neapibrėžtu problemos sprendimu. Atsižvelgiant į tai, kad bet kokia sanavimo pagalba turi būti skubi, taip pat niekas neleidžia manyti, kad, atsižvelgiant į netikrumą, būdingą visoms verslo deryboms, Komisija turėjo laukti šių diskusijų baigties prieš patvirtindama pagalbą.
- 63 Trečia, kiek tai susiję su ieškovės teiginiu, kad *Thomas Cook* grupė arba likvidatorius galėjo imtis įvairių kitų priemonių, pavyzdžiui, sustabdyti lėšų sutelkimo sistemą, kad būtų išspręsti įstojusios į bylą šalies sunkumai, pakanka nurodyti, kaip per posėdį pažymėjo ir įstojusi į bylą šalis, ir ieškovė šiuo klausimu jai neprieštaravo, kad įstojusi į bylą šalis, sužinojusi apie patronuojančiosios bendrovės finansinius sunkumus, 2019 m. vasario 5 d. savo iniciatyva nustojo dalyvauti šioje sistemoje.
- 64 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovė neįrodė, jog Komisijai nagrinėjant gairių 22 punkte numatytą sąlygą, pagal kurią grupei priklausančios įmonės sunkumai turi būti pernelyg dideli, kad juos išspręstų pati grupė, kilo abejonių.
- 65 Taigi, darytina išvada, kad ieškovei nepavyko įrodyti, jog nagrinėjant gairių 22 punkte numatytus reikalavimus kilo abejonių, dėl kurių Komisija turėjo pradėti oficialią tyrimo procedūrą.

c) Dėl požymio, susijusio su gairių 44 punkto b papunkčio pažeidimu

- 66 Ieškovė iš esmės tvirtina, kad Komisijai turėjo kilti abejonių dėl to, ar nagrinėjama priemonė atitinka gairių 44 punkto b papunktyje nurodytus reikalavimus. Jos nuomone, pirma, Komisija neįrodė, kad įstojusi į bylą šalis teikė svarbią paslaugą, kaip tai suprantama pagal šį punktą, ir, antra, kad konkurentas negalėjo lengvai teikti šios paslaugos.
- 67 Komisija ir įstojusi į bylą šalis ginčija šiuos argumentus.
- 68 Pirmiausia Bendrasis Teismas mano, kad, atsižvelgiant į 2020 m. rugsėjo 22 d. Sprendimą *Austrija / Komisija (C-594/18 P, EU:C:2020:742)*, reikia pažymėti, jog iš gairių 43 punkto matyti, jog tam, kad valstybės pagalbos priemonė būtų pripažinta suderinama su vidaus rinka remiantis gairėmis, ja turi būti siekiama bendros svarbos tikslo. Pagal tą punktą šis reikalavimas reiškia

- sąlygą, kad tokia priemone turi būti siekiama tikslo „užkirsti kelią socialiniams sunkumams arba panaikinti rinkos nepakankamumą“. Tai patvirtina šių gairių 44 punktą, pagal kurį valstybės narės turi įrodyti, kad pasitraukus gavėjui veikiausiai kiltų didelių socialinių sunkumų arba atsirastų didelis rinkos nepakankamumas. Taigi, šio reikalavimo turinys siejamas su SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte numatyta sąlyga, pagal kurią pagalbos priemonė turi būti skirta tam tikros ekonominės veiklos arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, kaip, beje, per posėdį teigė šalys.
- 69 Darytina išvada, kad gairių 43 ir 44 punktuose numatytų reikalavimų esmė neprieštarauja SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktui, o to, beje, netvirtina nė viena iš šalių, ir kad nustatant šį reikalavimą gairėse nebuvo nepagrįstai susiaurinta šios nuostatos taikymo sritis nagrinėjant valstybės pagalbos priemonės suderinamumą, kaip tai suprantama pagal 2020 m. rugsėjo 22 d. Sprendimą *Austrija / Komisija* (C-594/18 P, EU:C:2020:742). Be to, iš to sprendimo 66 ir 67 punktų matyti, kad tai, jog numatoma pagalba leidžia panaikinti rinkos nepakankamumą, gali būti reikšminga aplinkybė vertinant šios pagalbos suderinamumą pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.
- 70 Gairių 44 punkto b papunktįje numatyta, jog valstybės narės turi įrodyti, kad pasitraukus gavėjui veikiausiai kiltų didelių socialinių sunkumų arba atsirastų didelis rinkos nepakankamumas dėl to, kad „yra rizika, kad bus sutrikdytas svarbios paslaugos, kurią sunku pakeisti, teikimas, jeigu konkurentams būtų sunku perimti tos paslaugos teikimą (pvz., nacionalinės infrastruktūros teikėjas)“.
- 71 Šiuo atveju reikia išnagrinėti, ar Komisija neabejodama galėjo priėti prie išvados, kad nagrinėjama paslauga yra „svarbi“ ir kad yra sunku ją pakeisti, kaip tai suprantama pagal gairių 44 punkto b papunktį.
- 72 Ginčijamo sprendimo 81–97 punktuose Komisija šią išvadą iš esmės padarė remdamasi dviem veiksniais, t. y. pirma, sunkumais organizuoti užsienyje įstrigusių įstojusios į bylą šalies keleivių repatrijavimą pasinaudojant kitomis oro transporto bendrovėmis ir, antra, šių bendrovių negalėjimu per trumpą laiką pakeisti įstojusios į bylą šalies nepriklausomiems kelionių organizatoriams ir kelionių agentūroms Vokietijoje teikiamas paslaugas.
- 73 Iš karto reikia išnagrinėti pirmą aplinkybę, į kurią atsižvelgė Komisija, t. y. įstojusios į bylą šalies atliekamą keleivių vežimo paslaugų sutrikdymo riziką, dėl kurios reikėjo repatrijuoti užsienyje įstrigusius keleivius.
- 74 Pirmiausia reikia pažymėti, kad gairėse nepateikta sąvokos „svarbi paslauga“ apibrėžtis.
- 75 Vis dėlto gairių 44 punkte pateiktas neišsamus sąrašas aplinkybių, kada Komisija mano, kad pagalbos gavėjo pasitraukimas gali sukelti didelių socialinių sunkumų arba didelį rinkos nepakankamumą. Kai kurie iš šių pavyzdžių, be kita ko, a papunktis, kuriame atsižvelgiama į nedarbo lygį, arba g papunktis, kuriame kalbama apie „panašius <...> tinkamai pagrįstus didelių sunkumų atvejus“, yra susiję su „didelių socialinių sunkumų“ rizika. Kiti pavyzdžiai labiau susiję su didelio rinkos nepakankamumo rizika. Tai pasakytina apie šioje byloje nagrinėjamą b punkte numatytą atvejį ir c punkte, kuriame kalbama apie „įmonės, atliekančios svarbų sisteminių vaidmenį konkrečiame regione ar sektoriuje“, pasitraukimą iš rinkos bei d punkte, kuriame kalbama apie nenutrūkstamo visuotinės ekonominės svarbos paslaugos (VESP) teikimo sutrikdymo riziką, numatytus atvejus. Darytina išvada, jog tam, kad paslauga būtų laikoma

- „svarbia“, nereikalaujama, kad įmonė, kuri teikia šią paslaugą, atliktų svarbų sisteminių vaidmenį atitinkamos valstybės narės regiono ekonomikoje ar kad atitinkamam naudos gavėjui būtų patikėta teikti VESP, nes šiuos du atvejus atitinkamai apima gairių 44 punkto c ir d papunkčiai.
- 76 Be to, priešingai, nei teigia ieškovė, vien tai, kad 44 punkto b papunktyje nurodytas „pvz.“ „nacionalinės infrastruktūros teikėjas“, visiškai nereiškia, kad šio punkto taikymo sritis apima tik paslaugas, kurios yra svarbios nacionaliniu lygmeniu.
- 77 Vadinasi, reikia atmesti ieškovės argumentą, kad paslauga yra „svarbi“ tik jeigu ji yra svarbi visai valstybės narės ekonomikai.
- 78 Be to, kaip nereikšmingą taip pat reikia atmesti ieškovės argumentą, kad oro transportas į turistines vietas nėra „svarbi paslauga“, kaip tai suprantama pagal gairių 44 punkto b papunktį. Komisija visiškai nemanė, kad nagrinėjama paslauga yra „svarbi“ dėl to, kad ji teikiama turistinėse vietose.
- 79 Antra, dėl to, ar įstojusios į bylą šalies teikiamas paslaugas sunku pakeisti, kaip nurodyta gairių 44 punkto b papunktyje, pažymėtina, kad iš ginčijamo sprendimo 82 ir 85 punktų matyti, jog kitos konkuruojančios oro transporto bendrovės negalėjo nedelsiant per trumpą laiką repatrijuoti užsienyje įstrigusių įstojusios į bylą šalies keleivių dėl kelių vienu metu atsitikusių įvykių: 669 orlaivių *Boeing 737 MAX* užblokavimo, dėl ko rinkoje sumažėjo nuomojamų orlaivių su įgula skaičius, ir būtinybės vienu metu repatrijuoti 140 000 *Thomas Cook* keleivių į Jungtinę Karalystę, o tam reikėjo ne mažiau nei 50 oro transporto bendrovių, kurios per dvi savaites atliktų 746 skrydžius į 55 skirtingas vietas. Galima palyginti: įstojusios į bylą šalies galimas keleivių repatrijavimas buvo gerokai didesnio masto ir sudėtingesnis, nes reikėjo repatrijuoti 200 000–300 000 keleivių iš 50–150 skirtingų vietų, iš kurių apie 20 000–30 000 keleivių buvimo vieta buvo labai toli, o tam reikėjo maždaug 1 000–1 500 skrydžių. Be to, pagal ginčijamo sprendimo 88 punktą keturių Vokietijos oro uostų, kuriuos aptarnavo įstojusi į bylą šalis, pajėgumai taip pat sunkino galimą repatrijavimo operaciją, turint omenyje, kad, pavyzdžiui, repatrijuojant vien *Thomas Cook* keleivius į Jungtinę Karalystę reikėjo naudoti dešimt *Thomas Cook* oro bazių.
- 80 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas mano, kad remdamasi tuo, jog įstojusios į bylą šalies pasitraukimas iš rinkos būtų palikęs daug užsienyje įstrigusių keleivių, įskaitant tuos, kurių buvimo vieta toli, ir kad kitų oro transporto bendrovių atliekamas jų repatrijavimas būtų sudėtingas dėl daugybės veiksnių, konkrečiai ir aiškiai pagrįstų ginčijamame sprendime, Komisija galėjo neabejodama padaryti išvadą, jog egzistuoja didelė paslaugos, kurią sunku pakeisti, sutrikdymo rizika. Dėl šios rizikos įstojusios į bylą šalies pasitraukimas iš rinkos galėjo lemti didelį tos rinkos nepakankamumą.
- 81 Nė vienas ieškovės argumentas neleidžia paneigti šios išvados.
- 82 Pirma, negalima pritarti ieškovės argumentui, kad „žiemos sezonu“ egzistavo pertekliniai skrydžių pajėgumai. Viena vertus, kaip žinoma, oro transporto sektoriuje žiemos sezonas trunka nuo spalio pabaigos iki kovo pabaigos, o galimo repatrijavimo, kuris turėjo prasidėti nuo rugsėjo 23 d., operacijos nepateko į šį sezoną. Kita vertus, bet kuriuo atveju tuo metu lėktuvų prieinamumui didelį poveikį darė, be kita ko, du ypatingi tuo pačiu metu atsitikę įvykiai: kelių šimtų orlaivių *Boeing 737 MAX* užblokavimas ir jų tiekimo problemos bei didelio skaičiaus *Thomas Cook* keleivių repatrijavimas. Reikia pažymėti, kaip tai daro Komisija, kad repatrijavimas, kuris turėjo būti

organizuojamas sugražinant įstojusios į bylą šalies keleivius, buvo dar didesnio masto nei *Thomas Cook* keleivių repatrijavimas, kuris laikytas „didžiausio masto repatrijavimu taikos metu“. Tai patvirtina šio sprendimo 79 punkte minėti neginčyti duomenys.

- 83 Taigi, šių dviejų ypatingų ir vienu metu atsitikusių įvykių poveikis galimybei gauti lėktuvų gerokai apsunkino galimas repatrijavimo operacijas, kurias turėjo lygiagrečiai ir skubiai vykdyti kitos oro transporto bendrovės.
- 84 Šiuo klausimu svarbu pabrėžti, kad gairių 44 punkto b papunktyje nereikalaujama, kad būtų neįmanoma pakeisti svarbios paslaugos; pakanka, kad būtų „sunku“ tai padaryti.
- 85 Antra, dėl ieškovės argumento, kad Komisija klaidingai rėmėsi tik keturių Vokietijos oro uostų, kuriuos aptarnauja įstojusi į bylą šalis, pajėgumais, reikia konstatuoti, kad ši institucija neneigė galimybės galimo repatrijavimo tikslais naudotis kitų galbūt mažiau perpildytų oro uostų pajėgumais. Apie keturių Vokietijos oro uostų, kuriuos aptarnavo įstojusi į bylą šalis, pajėgumų ribas Komisija tik užsiminė ginčijamo sprendimo 88 punkte, lygindama jas su dešimt *Thomas Cook* oro bazių, kurios buvo naudojamos keleiviams repatrijuoti, o tai rodo, kad įstojusios į bylą šalies keleivių repatrijavimas buvo sudėtingesnis nei *Thomas Cook* keleivių.
- 86 Trečia, dėl ieškovės teiginio, kad Komisija nepagrindė to, kad reikia šešių mėnesių laikotarpio įstojusios į bylą šalies keleiviams repatrijuoti, būtina pažymėti, kad Komisija niekada nemanė, jog toks laikotarpis būtinas norint juos repatrijuoti. Iš tikrųjų šešių mėnesių laikotarpis atitinka nagrinėjamos priemonės galiojimo trukmę. Kaip teisingai nurodo Komisija, nagrinėjamos priemonės trukmė visiškai nesusijusi su laikotarpiu, kuris būtų reikalingas galimai repatriacijai atlikti. Be to, kaip nurodyta gairių 60 punkte, šešių mėnesių trukmė turi leisti pagalbos gavėjui atkurti savo likvidumą.
- 87 Tokiomis aplinkybėmis reikia daryti išvadą, kad vien repatrijavimo operacijų, kurios turėjo būti atliktos esant aplinkybėms, kai vienu metu atsitiko ypatingi įvykiai, sudėtingumas ir skuba savaime pateisina išvadą, kad įstojusios į bylą šalies pasitraukimas iš rinkos sukeltų svarbios paslaugos, kurią konkrečiomis šios bylos aplinkybėmis būtų buvę sunku pakeisti, sutrikdymo riziką.
- 88 Taigi, ieškovės argumentai, kuriais ginčijama antroji Komisijos nustatyta aplinkybė, t. y. rizika, kad bus sutrikdytos įstojusios į bylą šalies Vokietijoje nepriklausomiems kelionių organizatoriams ir kelionių agentūroms teikiamos paslaugos, yra netinkami.
- 89 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad antrasis požymis taip pat nerodo, jog egzistavo abejonių.

d) Dėl požymio, susijusio su gairių 74 punkto pažeidimu

- 90 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija neišsamiai ir nepakankamai išnagrinėjo gairių 74 punkte numatytą pakartotinės pagalbos neteikimo sąlygą, nes ji tik paminėjo, kad įstojusi į bylą šalis ir jos kontroliuojami subjektai per pastaruosius dešimt metų negavo sanavimo pagalbos, restruktūrizavimo pagalbos ar laikinos restruktūrizavimo paramos, nors ji taip pat turėjo patikrinti, ar pati *Thomas Cook* grupė negavo tokios pagalbos.
- 91 Komisija ir įstojusi į bylą šalis ginčija šiuos argumentus.

- 92 Gairių 74 punkte nustatyta, kad „[j]ei sanavimo pagalbą, restruktūrizavimo pagalbą arba laikiną restruktūrizavimo paramą gavo verslo grupė, Komisija paprastai neeis vėl teikti sanavimo arba restruktūrizavimo pagalbos nei tai grupei, nei jai priklausantiems subjektams, jeigu nuo pagalbos suteikimo, restruktūrizavimo laikotarpio pabaigos arba restruktūrizavimo plano įgyvendinimo sustabdymo, priklausomai nuo to, kas įvyko vėliau, nėra praėję 10 metų“.
- 93 Šioje byloje pakanka konstatuoti, kad ieškovė nepateikia jokie įrodymo, kaip ji tai aiškiai pripažino per posėdį, galinčio patvirtinti, kad per pastaruosius dešimt metų *Thomas Cook* grupė gavo kokią nors sanavimo pagalbą, restruktūrizavimo pagalbą ar laikiną restruktūrizavimo paramą.
- 94 Taigi, šios bylos aplinkybėmis, nesant įrodymų ir atsižvelgiant į šio sprendimo 27 punkte nurodytą jurisprudenciją, negalima kaltinti Komisijos, kad ji atliko neišsamų ir nepakankamą gairių 74 punkte numatytos pakartotinės pagalbos neteikimo sąlygos tyrimą.
- 95 Vadinas, ieškovei nepavyko įrodyti, kad dėl su gairių 74 punkto pažeidimu susijusio požymio Komisija turėjo turėti abejonių dėl nagrinėjamos priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 96 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad ieškovė neįrodė, jog yra abejonių, turinčių pateisinti oficialios tyrimo procedūros pradėjimą.
- 97 Taigi, ketvirtąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

2. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, grindžiamo pareigos motyvuoti pažeidimu

- 98 Penktajame ieškinio pagrinde ieškovė iš esmės teigia, kad ginčijamas sprendimas nepakankamai motyvuotas arba jo motyvai prieštaringi.
- 99 Komisija ir įstojusi į bylą šalis ginčija tokį teiginį.
- 100 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad SESV 296 straipsnyje reikalaujamas motyvavimas turi atitikti ginčijamo akto pobūdį ir aiškiai bei nedviprasmiškai atskleisti institucijos, kuri priėmė ginčijamą teisės aktą, argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti, dėl kokių priežasčių patvirtinta priemonė, o kompetentingas teismas – vykdyti kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, be kita ko, į akto turinį, nurodytų motyvų pobūdį ir asmenų, kuriems teisės aktas skirtas, ar kitų asmenų, su kuriais aktas konkrečiai ir tiesiogiai susijęs, suinteresuotumą gauti paaiškinimus. Nurodant motyvus nėra reikalaujama tiksliai atskleisti visų susijusių faktinių ir teisinių aplinkybių, nes klausimas, ar akto motyvavimas atitinka minėto straipsnio reikalavimus, turi būti vertinamas atsižvelgiant ne tik į jo formuluotę, bet ir į kontekstą bei visas atitinkamą sritį reglamentuojančias teisės normas (žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-279/08 P, EU:C:2011:551, 125 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 101 Pirma, ieškovė tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 80 punkte pateikti motyvai yra prieštaringi, nes Komisija tvirtino, viena vertus, kad įstojusios į bylą šalies skubius lėšų poreikius lėmė, be kita ko, anksčiau *Thomas Cook* grupės viduje taikyti finansiniai mechanizmai, ir, kita vertus, padarė išvadą, kad įstojusios į bylą šalies sunkumai nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas.

- 102 Vis dėlto skaitant ginčijamo sprendimo 12, 15–17, 80 ir 109 punktus galima suprasti priežastis, kodėl Komisija nusprendė, kad grupės lėšų sutelkimas nėra toks sutartinis paskirstymas. Kaip matyti iš šio sprendimo 52–57 punktų, ginčijamo sprendimo motyvuose nėra jokio prieštaravimo šiuo klausimu.
- 103 Antra, ieškovės teigimu, ginčijamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, kiek tai susiję su klausimu, ar įstojusios į bylą šalies sunkumai buvo pernelyg dideli, kad juos išspręstų pati grupė, kaip to reikalaujama pagal gairių 22 punktą.
- 104 Kaip pažymėta šio sprendimo 60–63 punktuose, iš ginčijamo sprendimo 12 ir 13 punktų matyti, kad *Thomas Cook* grupė iš karto nutraukė savo veiklą, ir 2019 m. rugsėjo 23 d. teismo sprendimu ji buvo likviduota. Be to, to sprendimo 17 punkte Komisija pabrėžė, kad patronuojančioji bendrovė akivaizdžiai negalėjo paremti įstojusios į bylą šalies ir veikiau buvo našta jai. Šiuose ginčijamo sprendimo punktuose aiškiai ir nedviprasmiškai nurodytos priežastys, dėl kurių Komisija nusprendė, kad minėta gairių 22 punkto sąlyga yra tenkinama.
- 105 Trečia, ieškovė teigia, kad ginčijamame sprendime nenurodytos priežastys, dėl kurių įstojusios į bylą šalies paslaugos turėjo būti laikomos svarbiomis ir jų negalėjo pakeisti kitos oro transporto bendrovės, kaip tai suprantama pagal gairių 44 punkto b papunktį.
- 106 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad ginčijamo sprendimo 81–95 punktuose išsamiai išdėstyti motyvai, dėl kurių Komisija nusprendė, kad yra tenkinamos gairių 44 punkto b papunktyje numatytos sąlygos. Šią išvadą ji grindė, be kita ko, galimų repatrijavimo operacijų apimtimi ir sudėtingumu esant aplinkybėms, kai vienu metu atsitiko ypatingi įvykiai, o tai apsunkino kitų oro transporto bendrovių organizuojamas tokias operacijas. Todėl reikia konstatuoti, kad ginčijamo sprendimo motyvavimas šiuo atžvilgiu yra pakankamas.
- 107 Ketvirta, ieškovės teigimu, Komisija nenurodė motyvo, dėl kurio nusprendė, kad šioje byloje tenkinama gairių 74 punkte nurodyta pakartotinės pagalbos neteikimo sąlyga.
- 108 Reikia pažymėti, pirma, kad ginčijamo sprendimo 112 punkte Komisija nurodė, jog nei įstojusi į bylą šalis, nei joks jos kontroliuojamas subjektas per pastaruosius dešimt metų negavo sanavimo pagalbos, restruktūrizavimo pagalbos ar laikinos restruktūrizavimo paramos. Antra, nesant jokių įrodymų, patvirtinančių, kad *Thomas Cook* grupė gavo kokią nors pagalbą per dešimt metų iki nagrinėjamos priemonės suteikimo, Komisija neprivalėjo pateikti išsamesnių motyvų šiuo klausimu. Tokiomis aplinkybėmis Komisija pakankamai išdėstė priežastis, dėl kurių nusprendė, kad šioje byloje tenkinama pakartotinės pagalbos neteikimo sąlyga.
- 109 Taigi, penktąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.
- 110 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti visą ieškinį.

IV. Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 111 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas pagal šios reikalavimus.

112 Įstojusi į bylą šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 3 dalį.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (dešimtoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. *Ryanair DAC* padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

3. *Condor Flugdienst GmbH* padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Petrlík

Paskelbta 2022 m. gegužės 18 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.